

ХУЛОСАИ

комиссияи ташхисии Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-035 дар назди Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав оид ба диссертатсияи номзадии Баротов Дилшод Абдуллоевич дар мавзӯи “Методикаи истифодаи технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ дар раванди таълими фанни физика (дар мисоли ДАТ ба номи Шириншоҳ Шохтемур)” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогика аз рӯйи ихтисоси 13.00.02 – назария ва методикаи омӯзишу парвариш (методикаи таълими физика) пешниҳод гардидааст.

Яке аз омилҳои асосие, ки шурӯъ аз охири асри XX, ба рушди ҷомеа таъсири бевоситаи худро расонида истодааст, технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ мебошад. Таъсири инқилобии онҳо ба сохтори давлатӣ, илм ва маориф, фарҳанг, соҳаи иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва шароити зисти мардум зухур меёбад. Ҳамаи давлатҳои мутаракқӣ ва тараққиёфтаи ҷаҳон афзалияти истифода ва рушди технологияи иттилоотӣ-иртиботиро пурра эҳсос намудаанд.

Дар шароити имрӯза дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода ва рушди соҳаи технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ яке аз бахшҳои муҳим ба шумор меравад ва бевосита ба афзоиши иқтисодӣ ва тараққиёти ҷумҳурий таъсир мерасонад ва бовусъат такомул меёбад. Аз ин лиҳоз мавқеъ ва аҳамияти технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ дар раванди таълим хеле муҳим буда, дар ин робита давлат ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба истифода ва рушди технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ як қатор санадҳои меъёрӣ - ҳуқуқиро ба тасвиб расонидааст, ки фаъолияти ҳамаҷонибаи онро ба танзим мебарорад ва ба онҳо фармонҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон «Дар бораи чорабиниҳо оид ба таъмини дастрасӣ ба шабақоти иттилоотии ҷаҳонӣ», «Дар бораи Стратегияи давлатии «Технологияҳои иттилоотӣ иртиботӣ барои рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Дар бораи Консепсияи амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон», Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 декабри соли 2004, №648 «Дар бораи тасдиқи Барномаи давлатии рушд ва татбиқи технологияҳои иттилоотӣ иртиботӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иттилоотӣ», «Дар бораи ҳуҷҷати электронӣ», «Дар бораи иттилоот», «Дар бораи ҳифзи иттилоот» ва «Дар бораи дастрасӣ ба иттилот» дохил мешаванд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар суҳанронии худ дар таҷлили Рӯзи дониш, машғулияти сулҳ ва оғози соли нави таҳсил дар Донишгоҳи давлатии Данғара 1 сентябри соли 2016 қайд намуданд, ки «Вазифаи муҳимтарине, ки

имрӯз дар назди соҳаи маориф қарор дорад, мунтазам баланд бардоштани сифати таълим мебошад. Зеро азхудкунии фанну ихтисосҳои алоҳида ва сатҳи дониши хатмкунандагон, яъне омодагии мутахассисони ҷавон дар доираи талабот ва стандартҳои давлатӣ беҳбудии ҷиддиро тақозо менамояд.

Дар шароити таҳаввулоти босуръати илмиву технологӣ зарурати дар раванди таълим ҷорӣ кардани воситаҳои таҷҳизоти инноватсионӣ амри воқеӣ гардида, ба роҳ мондани таълим тавассути воситаҳои муосири техникӣ ногузир мебошад».

Дар соҳаи маориф татбиқ ва истифодаи технологияи иттилоотӣ ва иртиботӣ аҳамияти муҳим дорад, зеро вай сарчашмаи асосии омода намудани мутахассисони замонавӣ ба талаботи иқтисодиёти бозорӣ ҷавобдиханда дар ҳамаи соҳаҳои ҷумҳурӣ ба ҳисоб меравад.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар суханронии худ дар таҷлили Рӯзи дониш, дарси сулҳ ва оғози соли нави таҳсил дар Донишгоҳи давлатии Данғара ибраз доштанд, ки «Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки то ҳол малакаи аз ин воситаҳои иттилоотиву иртиботӣ истифода карда тавонистани омӯзгорон, бахусус муаллимони равияҳои гуманитарӣ дар сатҳи зарурӣ қарор надорад.

Омӯзгори имрӯза бояд барои аз худ кардани воситаҳои техникӣ навтарини таълим, ба монанди технологияҳои шабакавӣ, китобхонаи электронӣ ва монанди инҳо кӯшиш намояд ва дар ҷараёни таълим аз ин воситаҳо самаранок истифода барад. Бо ин усул таълим додан самараноктар буда, азбарномаи фан низ натиҷаи беҳтар мебахшад».

Дар замони имрӯза, яке аз истифодабарандаи асосии технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ соҳаи маорифи ҷумҳурӣ маҳсуб меёбад. Технологияи иттилоотӣ ва иртиботии муосир ба донишҷӯён ба сарчашмаҳои ғайриодии иттилоот роҳ мекушояд, ки вай самаранокӣ кори мустақилонаро таъмин намуда, барои кори эҷодӣ, омӯзиш ва мустаҳкамкунии маводҳои гуногуни таълимӣ ва навгониро имконияти навро фароҳам меорад. Аз тарафи дигар омӯзгорон, имконияти иловагиро оид ба дастгирии самтҳои тараққиёти шахсияти шогирдон, ҷустуҷӯи эҷодӣ ва ташкили кори якҷояро бо шогирдон соҳиб мегарданд.

Рушди технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ, пайдоиши воситаҳои мултимедиявӣ ва воситаҳои инструменталӣ имконият медиҳанд, ки барномаҳои омӯзишии компютерӣ бо назардошти хусусиятҳои фардии донишҷӯён сохта шаванд ва онҳо барои дар сатҳи баланд омӯختани маводи таълимӣ кӯмак намуда, ҳавасмандии онҳоро ба омӯзиш пайдо менамояд.

Яке аз самтҳои асосии баланд бардоштани сифати таълими фанни физика истифодаи технологияи иттилоотӣ-иртиботии замонавӣ дар раванди таълими

ин фан мебошад. Дастрасӣ ба шабакаҳои гуногуни байналмилалӣ компютерӣ новобаста аз ҷойи зисти донишҷӯён имконияти баробарро барои гирифтани дониш, таъмин менамояд.

Унвонҷӯӣ дар раванди таҳқиқот ба чунин нағзониҳои илмӣ ноил гардид:

- асосҳои назариявӣ ва методикаи истифодаи технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ дар таълими фанни физика, ки сифати таълимиро баланд бардошта, ҳавасмандии омӯзгорон ва донишҷӯёнро пайдо менамояд, асоснок, таҳқиқ ва омӯхта шудааст;
- элементҳои асосии дастгирии компютерӣ барои таълими фанни физика дар раванди таълим муайян карда шудааст, ки нуфузу сифати машғулиятҳои фанни физикаро баланд мебардорад;
- истифодаи инноватсия (навоарӣ), истифода ва татбиқи технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ, аз он ҷумла технологияи мултимедиявӣ дар таълими фанни физика нишон дода шудааст, ки намуди муҳими ташкили раванди таълимиро такмил медиҳад;
- ташаккули салоҳиятҳо ва технологияи педагогӣ бо мақсади баланд бардоштани сифати таълими фанни физика асоснок карда шудааст;
- истифодаи методҳои интерактивии таълим ва воситаҳои мултимедия бо истифодаи технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ дар таълими фанни физика пешниҳод карда шудааст, ки он имконияти баланд бардоштани сифати машғулияти фанни физикаро муҳайё месозад.

Диссертатсия бо талаботи банди 44 - и Низомномаи намунавӣ оид ба Шӯрои диссертатсионӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 ноябри соли 2016, таҳти № 505 тасдиқ шудааст мувофиқ мебошад.

Диссертатсия аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои ягонагии дохилӣ мебошад. Натиҷа ва нуктаҳои навини илмӣ барои Ҷимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқот бо шиносномаи ихтисоси 13.00.02.-назария ва методикаи омӯзишу парвариш (методикаи таълими физика) (илмҳои педагогика), ки аз рӯи он ба Шӯрои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 29-уми январи соли 2018, таҳти № 7 ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои Ҷимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад. Ҳамзамон таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳои, ки аз рӯи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон унвони илмӣ дода мешаванд, мувофиқат мекунад.

Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 29 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 4 мақола дар маҷалаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии

Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия батабъ расонида шудаанд ва ҳамаи онҳо бо мазмун ва мавзӯи рисолаи илмӣ бевосита алоқаманд мебошанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикоси худро ёфтаанд.

Саҳми шахсии унвончӯй дар таҳқиқ ва ба даст овардани натиҷаҳодар навъҳои гуногуни фаъолият: илмӣ, педагогӣ, ташкилӣ ва методӣзоҳир гардидааст.

Натиҷаҳои ҳосилшуда, ки дар хулосаҳои чамъбастии диссертатсия ифода ёфтаанд, фарзияи таҳқиқро тасдиқ менамоянд ва ҳаллу фасли доираи масъалаҳои онро собит месозанд.

Автореферат дар мутобиқат бо мантиқи таҳқиқ таҳия гардида, муҳтавои асосии таҳқиқотро инъикос менамояд. Натиҷаҳои илмие, ки унвончӯй ба дастовардааст, ба ихтисоси 13.00.02 – назария ва методикаи омӯзишу парвариш (методикаи таълими физика) мувофиқанд.

Дар таҳқиқоти диссертатсионии Баротов Д.А. истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди 109-и Низомномаи намунавӣ оид ба Шӯрои диссертатсионӣ гувоҳӣ медиҳад.

Дар рисолаи илмӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои пешниҳод намудаи Баротов Д.А. маълумоти ғайрисиҳеҳ, аз ҷумла дар бораи корҳои аз тарафи унвончӯй ба ҷоп расонида шуда, мавҷуд намебошанд.

Комиссияи ташхисӣ тибқи Банди 55-и Низомномаи намунавӣ оид ба Шӯрои диссертатсионӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 ноябри соли 2016, тахти № 505 тасдиқ гардидааст, ба ҳисоб гирифта, пешниҳод менамояд.

Диссертатсияи Баротов Дилшод Абдуллоевич дар мавзӯи “Методикаи истифодаи технологияи иттилоотӣ-иртиботӣ дар раванди таълими фанни физика (дар мисоли ДАТ ба номи Шириншоҳ Шохтемур)” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогика аз рӯйи ихтисоси 13.00.02 – назария ва методикаи омӯзишу парвариш (методикаи таълими физика), ба Шӯроидиссертатсионии 6D.KOA-035 дар назди Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав амалкунанда барои ҳимоя пешниҳод карда шавад.

Муқарриси расмӣ аз рӯйи диссертатсия шахсони зерин таъйинкарда шаванд:

1. Шерматов Дустназар, доктори илмҳои физикаю математика, профессор, мудири кафедраи физикаи тиббӣ ва биологӣ бо асосҳои технологияи информатсионии Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалли ибни Сино.

2. **Абдуманонов Абдуалӣ**, доктори илмҳои физикаю математика, профессор, мудири лабораторияи физикаи Маркази илмии Хучанди АИ ҚТ.

Ба сифати ташкилоти пешбар – **Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ**.

Барои нашри эълон оид ба ҳимоя ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

Барои ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

Раиси комиссия:

доктори илмҳои техникӣ,
профессор,

Мачидов Х.

Аъзоёни комиссия:

доктори илмҳои педагогика,
дотсент,

Мирзоев А.Р.

номзади илмҳои педагогӣ,
дотсент

Таваров С.К.